NOWALIA SWIATA

W Nowey prerogátywy *Autorze* Błogosłáwionym JOZEFIE KALASANCYUSZU FUNDATORZE *Sacratissimæ Religionis Clericorum Regularium Pauperum Matris* DEI *Scholarum Piarum*

WYNALEZIONA;

Zycia Krescencyi Kwietniem, rozlicznych cnot Maiem

PRZYOZDOBIONA;

Przy Solenney ná Beatyfikácyą, inauguracyi błogosłáwieństwem Boskim, y benedykcyą BENEDYKTA teraz Czternastego Swiątobliwie pánuiącego Papieża

USZCZĘSLIWIONA;

W Ziemi Łukowskiey we dni Májowe zá rzecz Osobliwszą z Kaznodzieyskiey Ambony

PREZENTOWANA;

potym záś

Pod zaszczytem Herbownego NOWINY W. JMCI. PANA

JACKA *z Gołombkow*

Jezierskich JEZIERSKIEGO

Cześnika Gostyńskiego, Starosty Ulanskiego &c. &c.

iáko

Lube BOGU y Ludziom ukontentowánie,

Przez Xiędza CYRILLA od Poslubienia Nayświętszey MARYI PANNY Karmelitę Bosego Aktualnego w Collegium Lubelskim S. Theològii Professora.

NA WIDOK

PODANA;

Roku ktorego BOG ludzką przyiąwszy Náturę, przyiemną wszystkim stał się Nowiną. 1749. die 6. Maj.

W LUBLINIE
w Drukarni J. K. M. Collegium Societatis JESU.

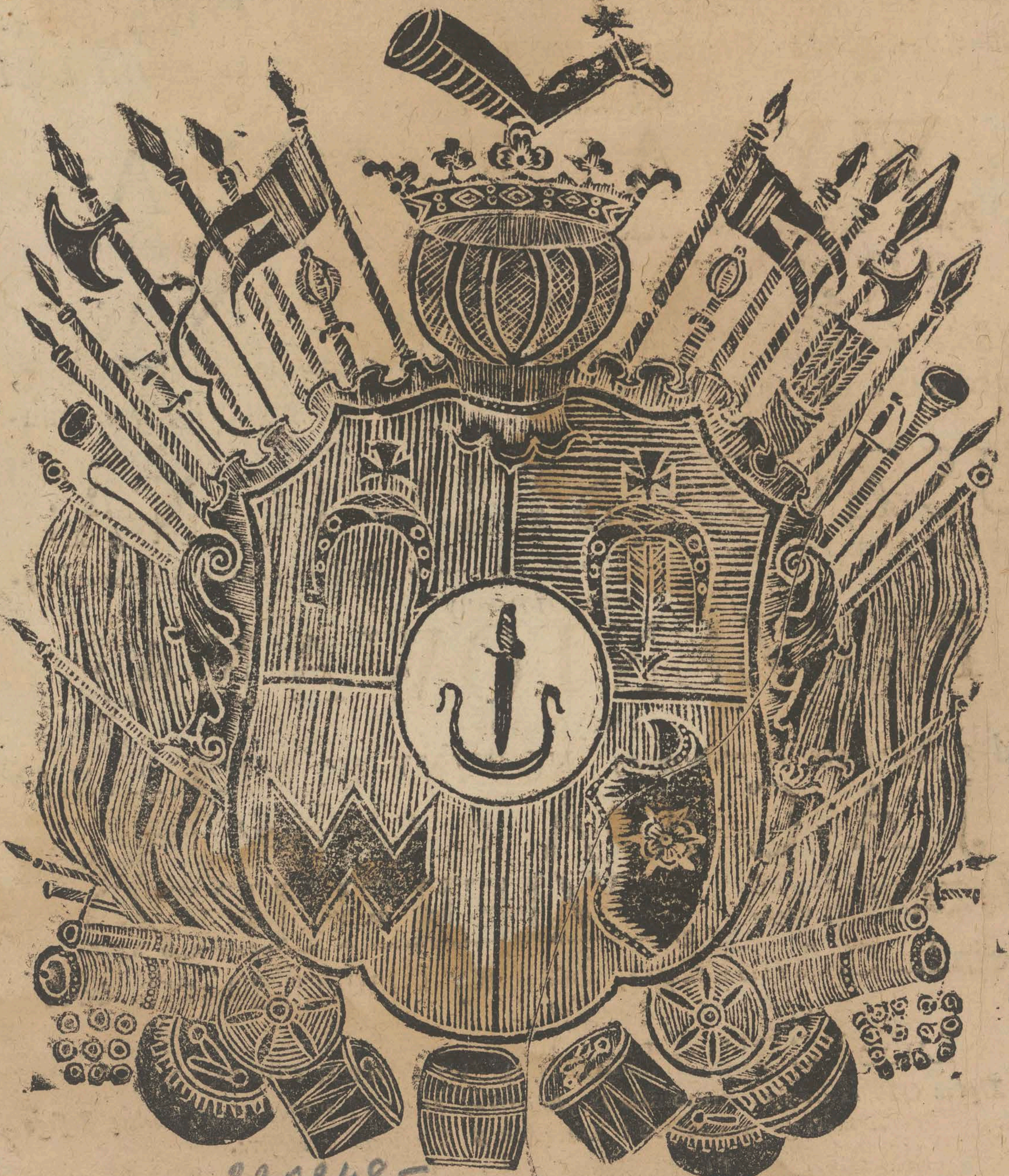
I.

Cheeſz wiedzieć co ſię dzieie w Pálemoná Sferze?
Dobrych rzeczy ciekáwy ieſteś znam w tey mierze;
Oto maſz, że w Oyczyźnie ſtáłość nie ruiná,
Herbowny głośi wſzyſtkim JEZIERSKICH *Nowiná.*

II.

Co to ieſt, że w uciſkách rożne będą kráie?
Podobno iż im czáſem czego nie doſtáie:
Polſzcze *Złotogoleńczyk* z ſiebie prowiduie,
Ze Kroleſtwo, y w złoto, wolność obfituie.

Conveniunt rebus Nomina ſæpe ſuis.

Conveniant Veſtris Stemmata iſta Viris.

I.

Czemu Zácni JEZIERSCY Miecz, Ucho y Nogę,
W Kleynocie ſobie danym máią, z tąd doyść mogę;
Miecz dzielność, Ucho czułość, Nogá chym Goleniem
Znàczy, że záſzczyt Polſki pod tym ieſt *Imieniem.*

II.

Komu ſą nie przyiemne Nowiny użyte,
Dlá Oyczyzny z JEZIERSKICH dáry wyśmienite;
Więc choć innym nieſtráwne fruktá, będą wina,
Nam *Vivat*, w donátywie obfity NOWINA.

Do

Wielmożnego Jegomości PANA

CZESNIKA Goſtyńſkiego,

STAROSTY Ulánſkiego.

P*Rezentowáną z Kaznodzieyskiey Ambony heroicznych dzieł Błogosławionego* JOZEFA Kalaſáncyuſzá *Nowália,* iterum *Tobie podáię: WIELMOZNY PANIE y DOBRODZIEIU. Pokázałem Nowy Záſzczyt Prześwietnego Zákonu* Scholarum Piarum, *w zácnych czymach Swiątobliwego á teráz Beátyfikowánego Zákonodawcy.*

ſzia przed Pána, to ieſt Tobie WIELMOZNY MOSCI DOBRODZIEIU, *ofiarowaná byłá wiem nie zbłądziłem.*

Ieżeli álbowiem Tèólogowie *powiadáią*, Honor in honorante, *oſobliwſzym Tego Swiętego Zakonu ieſteś Eſtymátorem, mieyże to* pro raritate, *co y ſamemu przyiemne Niebu; Ile gdy tákowe Nowiny, z Herbownym Twoim złączone* Nowiną, *niezwiędłą záwſze przynoſzą Wioſnę:* Eccleſiæ, Patriæ, & nobis, Ver perpetuum ſpirant.

Dawno to, iż wonne Peſtány mortalitatis peſte *niſzczeią, rozlicznym kwieciem okryte niwy, w krotkim czáſie niby lichy oſtrokrzew, podziwieniá godne Pomony, niegodziwą iákąści nátury zárazą, w proſtą zámieniáią ſię chróścinę, Twoiey tylko* Wielmożny Mości Pánie CZESNIKU *przyznam ſtymie:* Floret in æternos non moritura dies, *ktorá tylo zácnych* Antenátow *wsłáwiona dziełámi, y teraz głosi:* Non indiget hæderis alienis, quem ſuæ ornant laureæ.

Nie nowa pod Słońcem, że y Iaſnych Domow *gáſną Luminárze, Wielkich* Párentelátow *giną ápparencye, ieżeli gdzie iednák pozorne te świátełká cieniem fatálne pokryły umbry, w Domu Twoim* Wielmożny Mości DOBRODZIEIU, *honoru y sławy, záwſze nieugásły ſplendor.*

Si numeres Anno ſoles, & nubila toto
Invenies nitidum ſæpius eſſe diem.

Miáł niegdyś Patryárchá Nòé *to dlá ſiebie, że mu w uniwerſalnym świáta cáłego potopie, gołębicá ná znák przymierzá, rozkwitłą oliwnego drzewá przyniosłá látorośl, mowi álbowiem Piſmo Swięte.* Emiſit columbam, at illa venit ad eum portans ramum olivæ

viren-

virentibus foliis. *Co Nòé dlá włáſney kontentecy, to ná konſolacyą cáłey Oyczyzny przynoſiſz* Wielmożny Mości Pánie CZESNIKU: *nieſieſz mowię zá złotey wolności utrzymánie z Antenátow Twoich, od* Leſzká *Białego* Złotogoleńczyká, *máſz Herbownego* Nowinę *ponowionego od* Boleſłáwa *Krzywouſtego Królá Polskiego, zá podánie mu ręki (przy rozlániu krwi Polskiey) w oſtátniey żyćiá toni, lecz to pięknieyſzá, gdy z wrodzonych Twoich przymiotow podáieſz wſzyſtkim, iż káżdy* z Gołombkow JEZIERSKICH: Flos illibatus populi ſvadæq; medulla.

Aże Plutarchus nápiſał: Eſt demum vera felicitas, felicitate dignum videri, *ná dowod ſzczęśćiá tego, biorę* aſſumpt *z Przodkow y z Kolligowánych Tobie Familii, álbowiem:* Sic Vos totius mundi Incola noſcet, & almum mortales veniet Nomen ad Antipodas.

Zebym iednák Scrutator majeſtatis *nie był* oppreſſus à gloria, *publicznym mi będą dokumentem godne pámięci* anteacta *w BOGU zeſzłego Wielmożnego Imci Paná ABRAHAMA z Gołombkow Jezierskich JEZIERSKIEGO, Piſárzá Ziemskiego Łukowskiego Prádziádá Twoiego. Ten* pro decore Gentis *odebrawſzy* in ſociam vitæ *BONAROWNĘ, Corkę Jaśnie Wielmożnego BONARA, naypierwiey Márſzáłka W. Koronnego, á potym Káſzteláná Krákowskiego, iák żył chwálebnie, ták y teráz w wieczney zoſtáie chwále.*

Qualis erat quæris? dicam nec multa morabor,
Æquavit morum nobilitate Genus.

Trudno mi też zapomnieć recte facta *Wielmożnego Jegomości Paná JANA DOMINIKA z Gołombkow Iezierskich JEZIERSKIEGO, Sędziego Ziem-*

skiego Łukowskiego Dziádá Twoiego, *ponieważ*: Ipsi parietes clamant *świadczonych w Łukowie ná honor Boski łásk lego wdzięczne*, *bo iák Prádziád* pro gloria Gentis, *ták Ten* pro decore Numinis faventis *zostáł Fundátorem Kośćiołá Fáry Łukowskiey*, *Swiętego DUCHA Kośćiołá*, *Ichmośćiow XX.* Piárow, *Wielebnych Oycow* Bernárdynow, *sobie też wieczną z tąd w Niebie ufundowáł y uczynił lokácyą.*

Qui coluit Divos Divorumq; auxit honorem,
Cum Divis merito vivit & ipse suo.

Dopieroż sámá powinność káże, áby záwsze w nieugásłey pámięci był, w BOGU zeszły Wielmożny Iegomć Pán ANTONI z Gołombkow Iezierskich JEZIERSKI Łowczy Ziemi Łukowskiey, Ktory procz innych perennaturæ memoriæ *czynow, z tąd sobie ná wielką zásłużył pochwáłę, iż dlá zászczytu Imienia, y potrzeby Oyczyzny, iáko* Ociec *zostáwił Ciebie* Syná, *oświádczáiąc się przy oddániu ostátniey wálety świátu, (iáko niegdyś* Filip *Krol Mácedoński, zostawuiąc Wielkiego* Alexandrá;) *nie umierám, bo ná ziemi zostáwiam tákiego, w ktorym żyć będę; wszák mamy, gdy Ciebie Wielmożny Mośći Pánie y DOBRODZIEIU oglądamy.*

Clarus Avis, Proavisq; suis, sed clarior omni,
Laude Vir è vera, quæ probitate micat.

A iák w śmiertelnych prochách sławá Twoiá, przez záczność Antecessorow nie zágrzebioná, Fama manet facti, *ták żywey u wszystkich godzieneś konsyderácyi z żyiących, y honor Imieniá Twoiego swoią przystoynośćią wynászaiących Stryiow, y Bráci.*

Corpore sunt fortes animi sunt robore fortes,
Et virtute Viri parta trophæa gerunt.

Naypierwey Ci świetne decora *przynosi* Patriæ Pa-

ter,

ter, *Jaśnie Wielmożny Iegomość Xiądz RAYMUND z tychże Gołombkow Iezierskich JEZIERSKI, Biskup Bákoński, Proboſzcz Kocki y Tuligłowski, Stryi, w ktorym przy Godności Páſterskiey* niveum ab ætate Caput, Candidum ab animo pectus, *á słowem mowiąc: chwáła y sławá nie táyna BOGU y ludziom, Granicámi ſię Polskiemi kontentowáć nie powinná, y w Cudzym kráiu ták blisko oprzeć, poki álbo w Europie* Capitolium, *álbo w Azyi* Olimpu *nie doſięże. A coż z tąd? oto:*

Gloria perpetuum lucens manſura per ævũ,
Cedat in eximium Tanti Paſtoris honorẽ.

Wielce tákże przyozdábiá ozdobá Imieniá tego, Wielmożny Iegomość Pan ANTONI z Gołombkow Iezierskich JEZIERSKI, Łowczy y Podſtárości Lubelski, Stryi drugi, ktory wiedząc, że vivere præclare ac rerũ cognoſcere cauſas unica ad laudem, atq; unica ad Aſtra via eſt, *ſpráwiedliwoscią y przychylnością, dowścipem y mądrością, Godnością, Porádą y Roſtropnością wzięty u wſzyſtkich má ieſzcze to, że:*

Dum parat æterno victuram tempore famã,
Nomine percrebuit notus utriq; Polo.

Nie mniey Eſtymácyi máſz y z Wielmożnego Iegomości Paná KRZYSZTOFA z Gołombkow Iezierskich JEZIERSKIEGO, Stároſty Grodzieckiego, Stryiá trzeciego, bo ieżeli Trinum *ieſt* perfectum? *w niczym Ten nie uſzczerbia, owſzem z ſwoich w Oyczyźnie zasług pokázuie, iż:* ſic floret decore decus.

Ktoreż dopiero wyrázi pioro, co Sæculis ad annotandum *podáie:* Juſtitia, ingenio, Religione, fide, *Wielmożny Iegomość Pan JAN z Gołombkow Iezierskich JEZIERSKI, Miecznik Lubelski, Piſarz Grodzki Łukowski, Brát Stryieczny, my to tylko z chárákteru zá-*

 cności

cnośći iego czytámy: Prudens & Sapiens qui tenet alta ſatis.

Pomyślnych w teráźnieyſzy y przyſzły czás ſukceſſow, Wielmożny Iegomość Pan JACEK z Gołombkow Iezierskich JEZIERSKI, Chorąży Koronney Artylleryi, w powierzoney ſobie Chorągwi znák dáie; y iák nie máło pod ſwoią Komendę záciągá Tytułow Godnośći, ták teraz pociągá, ábyśmy przyználi, że w Domu Twoim Wielmożny Mośći DOBRODZIEIU: Militiæ decus hoc & grati Nomen honoris.

Wynośi ná widok podobnez prerogátywy ſwoią dzielnośćią, Wielmożny Iegomość Pán IOZEF IEZIERSKI, Stárośćic Grodziecki, Towárzyſz Uſárski Wielkiey Buławy, wyrážáiąc Herbownym ſwoim Nowiną, *że káżdy z Gołombkow IEZIERSKI,* pro Fide, Rege, & Lege *y życie łożyć gotow.*

Teſtis adeſt Clipeus, qui Patria Jura tuetur,
Sub Clipeo Regni pax latet, atq; fides.

Gdy ieſzcze Gorá Kármelu *z* MARYANNY *y* ANTONINY JEZIERSKICH, *Karmelitánek Boſſych, wdzięczy ſię doſtoieńſtwem Cnoty, znáć dáie: iż ná Polu Polskiey Niwy, odor Niebieskiey woni, iák wydáie Dom Twoy* Wielmożny Mośći DOBRODZIEIU, *ták wydáwáć nieuſtánnie będzie.*

Floret *Carmelus* dat lætus candida rubris,
Lilia mixta roſis, omnia flos & odor.

Miáł bym wielu innych, z ktorych wielki Zaſzczyt y znáczne Oyczyzná má preeminencye, ieſt bowiem nie máło: w Málborskiey, Chełmińskiey, Pomorskiey, Lubelskiey, y Łukowskiey Ziemi, bá práwie w cáłey Koronie, *y Wielkim Xięſtwie Litewskim Lewáldow, á w kándorze Sercá* Gołombkow Jezierſkich *Godnych Poſſeſsyonátow y Dignitárzow,*

áże ſæ-

áże ſæculorum opus *prácowáć nád tym, co piorem o- kreślić trudno, doſyć mi, gdy z winną wyznáię wene- rácyą:*

Sunt Sacri Celebreſq; Viri quos laude ſerena,
Scutum vel gladius, Mundo facit eſſe verēdos.

Daią dowod liczny, z Kolligácone Tobie, á cáłemu Sármackiemu świátu nie tayne Fámilie,*iáko to: I. W.*FIR-LEIOWIE, SCYPIONOWIE, STOINSCY, KIEŁCZEWSCY, WYBRANOWSCY, JA-STRZEMBSCY, ROZWADOWSCY, CIELE-MECCY, KAMINSCY, ZUKOWSCY, DRZE-WIECCY, IZYCCY, SUCHODOLSCY, *ná ktorych zápatruiąc ſię przyznam:*

Faſcibus inſignes, & legum culmine fultæ,
Convenere Domus.

Przydáie do tego luſtru Wielmożná Jeymość Páni ANNA IEZIERSKA Łowczyná Łukowská, życzliwá Tobie Mátká; *podziwieniá mowię godne ná kontentece* Domu Twoiego *wnoſi ſplendece; iaśnieiąc náypierwiey, z urodzenia nayprzednieyſzego, Urodzeniá* Domu Stárożytnego, *Domu Senátorskiego* Jaśnie Wielmożnych Jchmciow Panow GRABOWSKICH; *Domu Tego, od ktorego ręki lężą ná ſzlakách y gościńcách powáłem nieprzyiácielskie mogiły;* Domu *tego; ktory to wſzyſtko (cokolwiek* Rzeczpoſpolitá *w ſwym drogim zwykłá chowáć depozycie) piáſtuie.* Pax nivea exiſtis fertilitasq; fluit.

Ponáwiá bárdziey nie uprzedzoną od wielu Matron *ſwoią doskonáłością, chce ſię álbowiem kto dowiedziec co ieſt pobożność? ná Nią niech okiem zayrzy; prágnie ſię náuczyć świątobliwości? tu wzor; chce kto ſobie Bogoboyności? wizerunkiem oney nie kto inſzy tylko* tá Páni; *chce ná ſwą ſtronę przyſtoyne iákie pociągnąć obyczáie? tu zkoncentrowáne wſzyſtkie, y komu ſię kiedy ſerce do Cnoty powábiá-*

wábiáło y kwápiło, z oney Summáryuſz zbieráć y wyliczáć. A ieżeli ná koniec chyrágry kto chce w ręku pozbyć, ſzczodrobliwości pochop y przykłád bráć z Niey; słowem:

Z Grábowskich Jezierská á Láſocká ANNA,
Kościołowi, Ubogim dáiąc, mowi: *ná, ná.*

Obiáśniá cále iák primo voto Prima, *ták* ſecundo *záślubioná* Wielmożnemu Jegomości Panu JOZEFOWI *ná Brzezinách* LASOCKIEMU, *Stároście Goſtyńskiemu, nie upośledzoná lecz* feliciſſima & ſecundiſſima, *bo ieżeli* Okolſki *in Tomo* Orbis Poloni *Imieniowi Temu chcąc przypiſać* Elogium, *tych słow Piſma świętego użył:* Si quæſieritis Dominũ invenietis. *Ják náleżytość wynálazłá* medium *przyznáć y wyznáć, że Jáśnie Wielmożni LASOCCY, w Páńſtwie náſzym Wielcy Pánowie. Mnie powinność káże wyrázić, iż w teráźnieyſzey párze:* Par compare gaudet.

Znáiome te Jáśnie Wielmożnych Ichmościow Pánow LASOCKICH Imię, zdáwná Niebu y ziemi, Niebu w świątobliwości, Ziemi w Dobroczynności, á ieżeli kto chce wiedzieć o Godności, było wielu in ſtatu Spirituali *Biskupow* Poznańſkich, Kuiáwſkich, Płockich, Wrocłáwſkich; *między ktoremi iáśniáł też Purpurą ozdobiony Rzymską MIKOŁAY LASOCKI* Kárdynáł; *dopieroż* in ſtatu Sæculari *nie máło liczyć* Stároſtow, Podſkárbich, Káſztelánow, Woiewodow, *y z niemi zoſtáiącego w Niebie* Olbráchtá *ná Brzezinách* LASOCKIEGO *Stároſtę Wyſzogrodzkiego, Oyca Wielmożnego Imći Páná JOZEFA LASOCKIEGO Stároſty Goſtyńskiego, ktory rozſtáwaiąc ſię z świátem zoſtáwił Nágrobek.*

Vixi Patriæ, volui, feci, honeſta, utilia juſta,
Defunctus quieſco hic clarus Avis factiſq; meis.
Poſt funera vivam inclita Defuncto,
Fama ſaperſtes erit.

To z dáwnych; áże w teráźnieyszym czáśie w Wielmożnym Imći Pánu JOZEFIE ná Brzezinách LASOCKIM Stároście Gostyńskim, z włásnych, y zábráney á poprzyśiężoney z Wielmożną Ieymcią Pánią ANNĄ z Grabowskich, Jezierskich, *LASOCKĄ, (dobrze Tobie* Wielmożny Mośći Pánie CZESNIKU, *życzącą Mátką) dożywotniey przyiáźni, upátruie zbior cnot y, Cnych z Kolligáconych* Domow, *á to:* POCIEIOW, BIELINSKICH, ŁUKOMSKICH, KARNUNKOWSKICH, WILKOWSKICH, ZIELINSKICH, PAPROCKICH; *gdy widzę ieszcze* Gloria Parentum Filius Sapiēs *Wielmożny Imć P. ANTONI ná Brzezinách LASOCKI Stárostá Topoliński, z swoiey áplikácyi wyráża:* Dimidium facti qui bene cepit habet, *życzyć Im muszę.*

Feliciter ævum
Ducite concordes ſint nati ſintq; Nepotes
Cernat & in ProAvo ſibimet quod ProNepos optet.

Tobie ieszcze Wielmożny Mći Pánie y DOBRODZIEIU *wymowię, bo znám, że nad innych:*

Cum facie mores natura pudicos
Et raras dotes ingeniumq; dedit.

Wielką miáł niegdyś sławny wiekopomnych wiekow Pompeiusz *u świátá swoiey ludzkośći zaletę, ktorą zárowno iák wyższym ták niższym oświadczáł stánom, z kąd do tey przyszedł doskonáłośći, iż nie było ktoryby go nie kochał; á to dlá tego, że iákieś promienie z oczu iego táiemne, y skrytá ná twárzy przebiiáła się przezorność, ktorá ludzkie przenikáiąc sercá, iáko bráńce nie iákie w niewolą zábierałá; ták, że ná kogo Páńskim rzucił okiem, dlá osobliwey muśiáł go káżdy kocháć skłonnośći. Powiádá álbowiem Hystoryá:* Aculeos amoris ſui in animis hominum infigebat.

Gdy iá się zápatruię ná Twoie Wielmożny Mośći

Panie

Pánie Cześniku *Gostyński* talentá, *upátruię, że przyiemnyś wszystkim nie oddálaiąc od łaski Páńskiey żadnego, miłyś káżdemu máiąc u wszystkich ákceptácyą, świádczyć o tym może cáłe Przeświet:* Woiewodzwo *Lubelskie, które* unanimi consensu *zezwoliło* atque Electum ex millibus: *náywybornieyszego w mądrość doskonáłą Ciebie Wielmożny Mći Pánie CZESNIKU Posłem obráło do J. O. Xcia Imci* Szembeká *Prymasa Korony Polskiey, ná podziękowánie zá konferowáną (przez iego stáránie) wczas przyszły* Prymasom *Purpurę; áże to iest práwda,* ibi cõfluxus vocum, ubi concursus virtutum, *wydam, iż maiąc zádosyć zácności, y wdálszey promocyi ieszcze, postępuiąc w Cnotę, do náywyższey w Oyczyźnie záydziesz Godności.*

Partus honor fulget, fulgebit fama perennis,
Virtute eximia & sangvine parta Tuo.

A iáko JACEK Hyacinthus *nieoszácowány Kleynot, wydáiąc iásne wdzięczności ku wszystkim promyki, między depozytem co w sercách ludzkich położony dobrze, zostáwać będziesz; maiąc ná Podporę Oyczyzny w Synu swoim* PIETRZE *stáłą y trwáłą Opokę:* Petrus Petra, *á drogi w TEODORZE drugim brylánt:* Theodorus Donum DEI, *słowem:*

O! utinam DEUS adnumeret Tibi tẽpora multa
Conatusq; Tuos posteritate juvet.

Więcey by mi ieszcze ná Pochwáłę PANA *moiego náleżáło, ále iż:* velle adiacet posse autem non invenio, *z powinności moiey wynurzam dosyć gdy mowię:*

Sed quia quod volui nequeo; gratâ accipe mẽte
In rebus magnis & voluisse sat est.

Dosyć powtarzam ná tym, że z cáłym Zákonem *moim poki życiá stánie, zostáię:*

WIELKIEGO IMIENIA y HONORU TWEGO,

Estymátorem y Sługą
X. CYRIL Karm: Bossy Professor S. Theol.

Filius accreſcens JOSEPH Filius accreſcens & decorus aſpectu.
Gene: 49.

WStrzymay twe chęci, zá lada powabem uſiłuiąca ludzka imprezo, takowy zawod częſto zawodzi. *Spes alit & fallit.* Stoy wyuzdaná Libertynow wolności, ſiła to ná twe ſiły, założonego zniewolonym Niebu doyść terminu; *non ſic Impii non ſic.* Dokąd ſię ponieśieſz wynioſły animuſzu? owo tuż za tobą dąży y zguba; Pſal: 1.
qui ſe exaltat humiliabitur. Prawdać, idący w komput Błogoſławionych JOZEF KALASANTY Fundator *Sacratiſsimæ Religionis Scholarum Piarum;* wyſokiey altecy bierze promocyą; *Filius accreſcens JOSEPH,* lecz zwyczayney nieprzeſtępuie uniżoności, *qui eſt qui aſcendit niſi qui & deſcendit.* Aż tu przy doſkonałym Joa: 3.
świętey pokory progreſſie, poſtępuie wgorę; *quo depreſsius eo altius.*

Wiem że natura, wyſokie człowiekowi mieć pozwoliłá uſta, ále nie umyſł: *os homini ſublime dedit, Cælumq; tueri.* Pátrzyć wolno wgorę, lecz ná JOZAFATOWĄ oglądáć ſię dolinę: *Congregabo omnes gentes & deducam eas in vallem JOSAPHAT;* Z macierzyſtego łona Lucyny, ná plac wyniść Libityny ieſt dany

Elogiaſta. párol: *vix ad claram Lucinæ lucem, egreſsi filii Adæ vocamur, ad bellum, ab immani bellua provocamur Lacheſi.* Cięſzkić tam do ſpodkania raz, ále nie drugi; *oportet vos renaſci*

Joan: 3. *ſci denuo.* Bogato adornowanym Boginiom, grubey maſsy adumbrowaną cieniem, wdziać trzeba maſzkę:

Poéta. *Cum fæx, cum fimus, cum res viliſsima ſimus.*
Unde ſuperbimus, nam in terram terra redimus.

Jednak y te świátá oſtentece wynidą ná widok; *parebunt & apparebunt.* Y niedziw! doſyć álbowiem wziemi kryią ſię ſkarby y złota; á przecie ná te obiekta, nie ieden patrzy Midas: *in pretio nunc pretium eſt, dat cenſus honores.* Dziwna natur konſtytucya, iednakowoż y tych *conſtitutivum,* nie ſam tylko do ciekł *Galenus.*

Si tibi defuerint medici, medici tibi fiant.
Hæc tria mens hilaris, dura requies, moderata dieta.

Niedościgłe Niebieſkich Planet biegi, á dowſcipne Aſtrologow rozumy, zawczaſu im zábiegaią drogę, *Cæleſtia monſtrant,* ták dalece, że Przed-

Matt. 10. wieczna Mądrość mowi: *nihil eſt abſconditum, quod non revelabitur, & occultum, quod non ſcietur* Niemaſz nic tak ſkrytego żebyſię obiawić nie miało, áni táiemnego czegoby wiedzieć nie miano. Patrz ná Błogosłáwionego JOZEFA KALASANCYUSZA Fundatora *Sacratiſsimæ Religionis Clericorum Regularium, Pauperum Matris Dei,* niebaczne Parki w śmiertelnych go grzebią prochach, czy iuż że nie podnieſie głowy? ták

pono;

pono; tęſkliwe bowiem ſłyſzę wzdychania: *JOSEPH non comparet, & ego quo, ibo.* Raz ná zawſze dane ludziom práwo, poſpolity każe obſerwowáć Statut, *Statutum eſt hominibus ſemel mori,* Zacny człowiek, z znácznego KALASANTYCH Jmienia JOZEF, w dole grobowym, to uczynić kondolencyą, że iák raz wpadł, więcey nie powſtánie, *fera peſsima devoravit JOSEPH?* Bynámniey! wynoſząc ſię między Ráyſkie żywioły, żyie niebu; *vivit poſt funera JOSEPH.* Stawá y ná ziemi Łukowſkiey, ále nie iáko wyſuſzona do łuku, álbo cięciwy ſtrzałá, bo w oſobliwſzym inkremencie ſzczęścia: *Filius accreſcens JOSEPH.* Syn wzroſtu JOZEF, gdy ſię w młodey życia kreſcencyi zdobi kwietniem; *Filius accreſcens.* Piękny, kiedy w doyrzáłości rożlicznych cnot, má záwſze May, *decorus aſpectu.* Dziſiay więc przy Błogoſłáwieńſtwie Boſkim, y benedykcyi BENEDYKTA Czternaſtego ſzczęśliwie pánuiącego Papieża; tego doraſtá, że *Oſobliwſzą dla wſzytkich ieſt nowalią,* Otym mowa y wſzytkie ſłowa ná więkſzą część y chwałę BOGA w TROYCY Swiętey iedynego. Gen. 37.

Sit laudata Trias pia Virgo mater Elias
Cælicolæ Carmeli totaq; Curia Cæli,

Nie záwſze wſchod życia trwały *naſcentes, millena pericula nanciſcimur.* Ledwo co drugi zácnych Antenatow zdobiąc ſię párentelą wynidzie ná świát, iuż ci w cieniu śmierci; *omnes nox una manet.* Achociaże innym, iáſno świetnych honorow przyświecá ſplendor, coż kiedy reperkuſſya tych złotych promieni, o grobową obiiaiąc ſię mogiłę: *ex opacitate terræ,* opáczną dálſzym procederom náznácza drogę, nie iednoſtáyną, ále wieczności iedną: *metam prope-*

ramus ad unam, y záraz kłádzie támę; *non plus ultra*, nie więcey; iák w ſtánie ſwoim, więdnieiącego kwiatá być w doſtoieńſtwie,

Pöta. *Eſt hominum Status per florem ſignificatus,*
Ut flos citò perit., ſic homo pulvis erit.

Alboli też według Pacyentá Páńſkiego z upádáiącym być w upadku *homo quaſi flos egreditur & conteritur*. Sám tylko dzieyſzy Solennizánt Błogoſłáwiony JOZEF KALASANTY, fatálney nigdy nie podlega ruinie: *ſemper perennis*.

Przypátrzywſzy ſię Symboliſtá, prętkiey polnego kwiatá zámiánie, tákie przypiſał *lemma: una die pulchrum*. Pokáże ſię iákoby coś oſobliwſzego, *pulchrum*, áż ci w krotce zniego nic iedno: *ſepulchrum*. Dopiero żyie y wdobrey ieſt ſtymie: *pulchrum*, iákże tylko iáka náſtąpi odmiana, gnoy ieden, y wſzytkie záſzczyty ſmrodliwą nieſłáwy trącą zárazą: *ſepulchrum*. A nácoż te piękności? ná dzień ieden; *una dies aperit, conficit una dies*. Dziś widzę że to wdzięczny kwiatek: *pulchrum*, niech że ſię do niego iádowita przyſadzi oſa, áż owo: *ſe pulchrum* w proſty zámienia oſet; *in ſepulchrum*. Ozdobná kándoru lilia, zá ládá niepomyślnością więdnieie, Wdzięczna w rubikonie wſtydu roża, ále dotknięta blednienię: *pulchrum in ſepulchrum*. Piękne Nárcyſsy, ná poſpolitą zá czáſem idą ſłomę; śliczne Tulipány w ſłońcá biegu y fortunnym wieku, nikczemnym ſtáią ſię chwaſtem: *ſepulchrum pulchrum*. Pozorny náwet y pokorny fiołek, bywa zerwány; *viola violata*. Co zá nieſzczęśliwość! kiedy nie ieden w wynalazku ſzczęścia, ubolewać muśi.

Pöta. *Flos fueram factus, florem fortuna fefellit.*
Florentem florem florida Flora fleat.

Płácz

Płácz wdzięczna Floro, dzwięk śmiertelney koſy, po twych Fawoniuſzach iak uważam bez żadnego fayworu; *ipſa rapit juvenes, prima florente juventa.* Ja ſię z tego cieſzę, że Błogoſłáwiony JOZEF KALASANCYUSZ niezna odmiany, bo záwſze w kwiecie; *in flore*, záwſze kwitnący; *ſemper flore novo.* Widzieć te proſzę piekności: *pulchrum*, w życia kreſcencyi przyozdobione kwietniem: *quaſi flos roſarum in diebus vernis, aut quaſi lilia, quæ ſunt in tranſitu aquæ.* Eccl: 50. Iáko kwiat roży w wioſnę, y iáko lilie ktore ſą przy ſtoku wody.

Tylko co ſię uymuie ziemi, wychodzi ná pole, pokázuiąc, że miedzy rozſianym Nieprzyiacielá duſz ludzkich kąkolem, kwinoąć będzie; *ego flos campi & lilium convallium.* A długoż? w uſtawiczney ná lepſze zámiánie, záwſze ieſt piekny: *pulchrum*; Ba ieden czas ták dobry iák rok cáły: *unus dies apud Dominum ſicut mille anni, & mille anni, ſicut dies unus.* 2. Petri. Cap. 3. Ledwo co mowić może, iuż ci biorąc ſię do Rożańcá, pokazuie ſię w roży: *quaſi plantatio roſæ in Jerycho.* W młodym wieku zdobi ſię cnot kándorem, mowią że to świątáſzek; tak: *ſpirat Sanctitatem*: Świątobliwości wydáie wonie. Szkodzić że mu co będzie *una die*? bynaymniey; oddáwſzy ſię przez ślub czyſtości Nayświętſzey MARYI Pannie, záwſze nieſkázitelny; *venenata propulſat.*

Prawdáć w Wálencyi, wiele mogąca żądłem Wenery, godziłá ná JOZEFA Pſzczołká, to iuż moię *pulchrum* zoſtáło *ſepulchrum*? żadną miárą; łudzące ſłowka niemáią uniego audyencyi, przyiemny złego akces nieznáyduie mieyſca, bo dowścipny rozſądek ináczey rádzi:

Poëta. *Quid facies, Facies Veneris cum veneris ante.*
Non sedeas sed eas, ne pereas per eas.

Gdzie inne kwiátki, same się ná uszczypliwe nákłániáią żądze, Błogosłáwiony JOZEF do Alkálskiey Akademii czyni tránsplántácyą, y tam *Doctoratûs* uwieńczony *Laureâ*, pokázuię, że wnim *non Venus sed venustas.* Przy tym, poświęcony ná usługę BOGU, wykorzenia występki, poprawia zástárzałe w innych złe obyczaie, mowiąc już dokázdego: Rom: 6. *in novitate vitæ ambulemus* A funduiąc w Urgelli, y Perálce *per alta Dei consilia, Montes Pietatis;* stáie się Oycem młodzieży; *Flos Florum*, z podziwieniem cáłego Swiátá, osobliwiey zaś Hiszpańskiego Narodu: *Miraculum Hispanicum.* Owoż iák śliczny, idą- Poëta. cego *de virtute, in virtutem,* dzień, *sæpè dat una dies, quot totùs denegat Annus.* Ják pomyślna, zgadzáiącego się z BOGIEM, godzina: *una dabit hora, quot totus denegat annus.* Y wielka rárytas: *novum fecit Dominus, super terram:* nową rzecz BOG pokazał ná ziemi.

Wynikáiącym w swoiey własności żywiołom, Starożytność táką dáie stymę: *Vis nulla retardat.* Masz káżdy wiem chęć pokazać się pięknie; *vis*, Siły nie potemu: *vis nulla.* Achociasz y możesz, bez przeciwności: *vis nulla*, tylko że cię lada Pokusa zwiedzie, uwiedzie, odwiedzie: *retardat* nic wszytkim; Axioma. *Bonum ex integra causa, malum autem ex quocunq; defectu:* pokázuiąc niby wrzeczy co dobrego: *re;* iednym kontentuie kolorem, *re tardat.* Nie táka Błogosłáwionego JOZEFA moc; *vis*, ktory naypotężnieyszym Niemocom, dawał odpor: *malorum impatiens.* Ustawał dla ustáwicznego umartwienia ná siłách, ták; że rozumieć można było: *corporis vis nulla*, ále nad nieprzyiácielem duszy, záwsze tryumfowáł;

ſował; mowiono bowiem, iż mu żadna zła nátarczywość wyſtárczyć niemogłá; *vis nulla.* Poznáć y ztąd każdy może, że ſię do niego ſáme uciekáły Cnoty, między ktoremi utrzymuiąc y dáiąc mieyſce innym, ogołocone też y od wſzytkich práwie opuſzczone, przyioł Uboſtwo, y ták przybráł, że ſię do tąd w Szkołách Pobożnych prezentuie przyſtoynie: *pulchritudo & decor indumentum ejus.* Aże ie w poſturze Pánieńſkiey przez ſen widząc, y do ſiebie przytuláiąc, potym ſię nie co wſtydził, to zá nieludzkość ludzi! uktorych z ogołocenia cnoty, ſama ſię tylko świeci hołotá: *ſplendida miſeria.* *Vita.*

Ma wiedzieć trzebá, y cnotá ſwoie upádki: *ſunt bona mixta malis, ſunt mala mixta bonis.* Jeden iey Błogoſłáwiony JOZEF KALASANCYUSZ podał ták ręke, że nigdy przez ludzką niewdzięczność nie dopuścił potknąć ſię; Bá owſzem do nie zwiędłego świętey Deſponſatki wiencá, poprzyſiężoney przyiáźni czyniąc zádość, ślubnego od Seráficznego Franciſzká doſtał pierścienia; A coż tu widzieć? *florem annuli.* Lecz śliczny kwiecie, te Niebá ukontentowánia, nie wdzięczna zechce ruinowáć nienáwiść: *Impia pars Mundi, parti eſt infeſta Piorum.* Te święte obowiązki, zgody nieczyniącá zazdrość źniſzczyć uśiłuię; *ut caſu gravire ruant,* Niech co chce czyni, nic niedokáże, Błogoſłáwio- JOZEF lubo ná ziemi, lecz ſamemu tylko żyie Niebu: *ſoli non ſolo* Jdzie zá czáſem, wſtáłego iednak przedſiewzięciá záwſze trwa porze; *ſoli & ſemper,* nákłánia właſne chęci, zá inſtynktem nayświętſzego Duchá; *quâ flamina vergunt,* ále ſam z młodzią świátową, ná wiátr nie pátrzy: *juventus ut ventus,* Zná dobrze, że tákowe kwiatki, niepomyślney

záwſze ſpodziewáią ſię áury; *flores Adonidis, flores Ventûs;* Więc iednego Názareńſkiego kwiatá, ná ſobie, z podziwieniem wyráża konterfekt: *ſuâ hic pinxit ſe DEUS manu,* á bárdziey, przyimuiąc Bráctwo piąciu Ran JEZUSOWYCH, iáko kwiát *Grandillæ,* cáłą iego pokázuie mękę; Coż mi więc po was oká ludzkiego oblektámentá; w Błogoſłáwionym JOZEFIE Swiętych y BOGA widzieć ukontentowánie.

Poëta.

Jte procul blandi Veneris ludibria flores
Quos fert in riſum luxurioſus Aer
Altius una ſuos tollit Grandilla dolores
Et fert congeſti vulnera tota Dei.

To mi ieſzcze dziwno, że Prorok Páńſki dość ślicznie przybráne kreátury, do proſtego przyrownał śianá, y cáłą ozdobę onych, między nikczemne policzył bádyle: *Omnis caro fænum, & omnis gloria ejus tanquam flos fæni.* Y tożto! liche ozieminy będą dla człowieká ſpecyáłem *fænum? ſe* do nieſzázęścia! lepſzych nie máło rzeczy, dobroczynność dla niego wydzieliłá Boſka: *omnia ſubjeciſti ſub pedibus ejus, oves & boves univerſas, inſuper & pecora campi.* Wſzyſtkoś Pánie poddał woli iego, owce, woły, y inne zwierzyny; Chybá że ſię ludzie ſami zámienili wbydło? ták, y godni ieſzcze, chociaſz niegodziwie: *Homo cum in honore eſſet non intellexit, comparatus eſt jumentis inſipientibus, & ſimilis factus eſt illis.* Człowiek gdy był we czci niewyrozumiał; przyrownán ieſt bydłu nie rozumnemu, y ſtáł ſię podobnym iemu; Nie dármo Prorok podáie śiáno, śiłá álbowiem ieſt tákich, co święte zmarnotráwiwſzy zámyſły, o ſámo tylko trwáią doczeſney znikomości trawę; *non prætereat nos flos Campi.* Máiąc wſzytkiego doſyć,

Iſaiæ: 4.

Pſal: 48.

wcudze

wcudze w kraczáią łąki, zrywáią pierwiáſtki; ále páſtwiſko to ieſt nie paſza: *caro fœnum*, znidzie kiedyżkolwiek z polá; *fœnum aruit, & flos decidit*. A moie wołki, puydą ná iátki: *non eſt cibus, niſi caro*. Y coż ztąd więcey? ná śiáno będą grábie: *Sic tranſit glória mundi*. Ná brykáiący karnawał; topor, *in ſecuri, & aſcia dejicies eos*, nie zaſadzać ſię ná tym, co kontentuie do czáſu bo to doczeſność, *Fortuna favet, mors non fovet*. Co świát lubi, moment zgubi; *momentô trudimur ad monumenta*, Co moment tráci, nie zápłáci tego wieczność cáła; *Omnî punctô, fataliter pungimur*. Jeden punkt, ciężką dla honoru, zycia, y ſłáwy bywa punkturą: *non morando morimur*. Wiednym mgnieniu wſzyſtko niſzczeie, wſzyſtko przemiia; *vivimus annorum tempora, quæ uno oculi ictu terminantur*. Jáśniey to wyraził Auguſtyn Swięty gdy mowi: *totus ſplendor generis humani, divitiæ, honores, poteſtates, minæ, flos fœni*. Cáły ſplendor Narodu ludzkiego honor, bogáctwá, pomoc y moc, śiana ieſt kwiátem. Nietrzebaż o ſobie rozumieć wiele, álbowiem:

Kto ufa wſzczęściu ſwoim zbytnim, prędko ſię w nim omyli,
Jáko kwiát, gdy go koſa nátnie, głowę ku ziemi zchyli.

Jn hujus vitæ arena, florida vita areſcit.

Lecz to dawne przypowieści: *nil novi ſub ſole*: w Jednym Błogoſłáwionym JOZEFIE KALANCYUSZU upátruie y podáie rzecz nową *nova & vetera dilecte mi ſervavi tibi*, ktory, iak w życia kreſcencyi kwietniem, ták dálſzą doſkonáłości zákłádáiąc plantę, wdzięczy ſię Máiem; *ver integer Annus*. Doraſtáć tedy będzie innych w Winnicy Chryſtuſowey drzew rozkrzewionych: *erit tanquam lignum quod plantatum eſt* Pſal: 1.

C *ſecus*

ſecus decurſus aquarum, quod fructum ſuum dabit in tempore ſuo. Będzie iáko drzewo ktore wſzczepione ieſt przy ciekących wodách, y owoc ſwoy poda czáſu ſwego.

Káżdy wiem chce urość, ziemſki ieſzcze w ſobie máiąc humor; *Homo ab humo*, życzę, ále nie proſtą hoiną: *novate vobis novale, & nolite ſerere ſuper ſpinas* rozkopáycie ſobie nowinę, á nie śieycie ná Cierniu. Dobra rzecz być między wyſadzo-
Jere: 4. nemi, lecz nie ſadzić ſię nad innych; *altiora te ne quæſiêris*. Bo coż to; zoſtáwſzy ſzczęścia kandydatem ná Libánie; *Libanus id eſt candidatio*, nieſzczęśliwey z Cedrámi podlegáć ruinie: *Vidi impium ſuper exaltatum, & elevatum ſicut Cedros Libani, tranſivi & ecce non erat.* Widziáłem złośniká wynieſionego y podnioſłego iáko Cedry Libáńſkie, miiáłem potym ále go iuż nie było. Kędyż ſię podział? w iednym mgnieniu oká, záwarł powieki: *quæſivi illum & non inveni* Stárożytne dęby záwziętym Czaſom idą ná zęby,

Poëta. *Tempora labuntur tacitîsq; ſeneſcimus annîs,*
Et fugiunt fræno non remorante dies..

Bo chociáż o nich mowiemy; *durando ſæcula vincunt*, to dziś: *vincunt ſæcula*, iutro proſta będzie z onych kulá; *baculus ſenectutis*. Piękne Morele: *mors impatiens moræ*; momentem wytnie; aż tu moie drzewko co nie cierpiało biedy; *impatiens*, w wielkich obrotách; *patiens*, co ſobie pomyślne ominowáło życie; *moram*, widzi niepomyślność; *mortem*. Wdzięczny odor wydáiące Cypryſsy, nuż ſię ná gorze utrzymáią Syonu; *ſicut Cypreſsus in monte Sion*, dármo, zoczyłá ich tám zazdroſna nienáwiść, y z moich Cypryſow z prys Cyprys nie ieden; *Cypreſſus preſſus*, Ani odoru, áni wigoru, *Cypreſſus Cupreſſus*. Stáley ſię pono ſtáwić będą świata Pulcherye, iáko Palma wynie-

ſionám

ſionám ieſt w kádes. *Sicut Palmas exaltata ſum in Ca-* Eccleſias. 24.
des: ná długoż? Palma *in Cades, cades,* Zdobiſz ſię pozorno Urodo, á wrodzonych niemáiąc przymiotow, czekáy upadku; *cades;* upádnieſz, y miey kautele, że ieżeli dobrey nie uczyniſz poprâwy, złe wykorzenią: Palma *in Cades, cades.* Nie długo álbowiem trwáią záſtarzáłe nálogi:

Quæ durare putas, mortalis gaudia vitæ Poëta.
Sunt brevia, & finis triſtis amoris erit.

Mocno náwet utrzymuiące wywrácáią ſię Potencye; *qui Orbem tegunt, reguntur.* Szkodzące umbrą innym láſkowiny; *Nux à nocendo,* z láda czyiey podcięte niełáſki, ná właſną zgubę w zniecáią ogień; *qui necem parant aliis, necantur.* Krzewiące ſię Topole, toż powiedzą, iż im nie raz przeciwnych Ewentow ſiły náchylą karku; *qui multis præſunt, ſubeſſe debent.* A chociaż inne, ſzkodliwey z nátury nie cierpią zarazy, iednym przecie rázem wzburzone połąmią wiátry; *qui hoſtium vincunt catervas; vincuntur* Grożą ieſzcze niektore, y grozą ſtáią ſię ſamym ludziom, ále coż! kiedy te uderzenia z poprawą człowieka, á ſzkodą właſną bywáią zwyczáynie, *qui delicta puniunt, ſinè delectu puniuntur,* Błogoſłáwiony JOZEFIE tyś ſtały y cáły; Dawałeś; dobrą wykráczáiącym przeciwko Mandátom Boſkim chłoſtę, podáiąc káżdemu: *nolite conformari huic ſæculo ſed reformamini in* Rom: 12.
novitate ſenſus veſtri ut probetis quæ ſit voluntas Dei bona, bene placens, & perfecta. Edukowałeś nie iednego przez Swięte ćwiczenia, y napomnienia, ták; że żaden nie zápomniał, bráć ſię do doſkonáłości, lecz tá w rękách twoich dyrekcyi nie iuż z więdniałá, ále bárdzi zákwitłá roſzczká; *virga directionis, virga regni tui,* to rzecz podziwienia godná! *nova* Actor: 17.

quædam profers auribus nostris.

Stworzywszy BOG Człowieká; ná ukontentowánie onego wszczepił pięknym kwieciem, y rozlicznemi drzewy przyozdobiony Ray; *plantaverat* Gen. 2. *Dominus paradisum voluptatis.* Przechodzą się po nim Adam, y Ewa, bierze chęć Matkę nászę skosztowáć iákiey nowáliyki; niebronią, bá owszem proszą, oświadczáiąc się, że tego iest nie máło; *est quoq; cunctarum, novitas gratissima rerum:* iednego tylko sobie drzewá excypuią frukt, á to nie przez iáką zazdrość, lecz że miał być nie stráwny Narodowi ludzkiemu; Gene: 2. *de omni ligno paradisi comedas, de ligno autem scientiæ boni & mali ne comedas, in quacunq; enim die comederitis morte moriemini.* Dać pokoy wetom *de ligno vetito,* bo niepowetowaná byłáby szkoda! Nieuważa iednak ná to Matunia nászá, Adam też mowi iádám, posiągną; aż niepowściągliwość, zá specyał, dáie figi; *consuerunt sibi, folia ficûs.* Zgryźli to, do tąd też káždego znas, we wnątrz robak gryzie sumnienia: *nitimur in vetitum, semper cupimusq; negata.* Chcieli się włásnym zádość czyniąc żądzom posilić; nákarmiono ich konfuzyą; *viderunt se nudos,* Chcieli wziąć ná się Bostwo aż owo odebráli Ubostwo; *in sudore vultûs tûi vesceris pane tuo.* Y tákże to miły przysmaczek? *erat pulchrum, & ad vescendum svave,* przy ktorym Ewa, co byłá *Virago,* zostáłá *vorago,* áni też utył po nim Adam, bo nie *obesus,* ále *ob esus* wygnány z Ráiu, wziąwszy nieiedną ná drogę tykwę; y to by nic ieszcze było, tylko że kędy się obrocił, wszędy *malogranata* wyrokow Boskich, wielkie nieszczęście; *maledicta terra in opere tuo, spinas & tribulos germinabit tibi.* Zacnieysze Błogosłáwionego JOZEFA KALASANCYUSZA, mász dziś Nowálie, bo gdzie inne żywioły dopiero

ożywáć

ożywáć poczynáią, Ten doyrzáłych cnot, złoty prezentuie ſnopek; *vidi manipulos veſtros adorare manipulum meum*; gdzie inni: *nullius frugis*, ten dość śliczne heroicznych dzieł, podáie fruktá; *Arbor bona, bonos fructus facit*, y wnet Boſkie odbierá Błogoſłáwieńſtwo: *dilectus Deo & hominibus, cujus memoria in benedictione eſt.* Coż zá dziw? nieládá to álbowiem łágodki, chociaż przy początku wioſny; *fructus boni operis*, lecz przyiemne BOGU, y ludziom pożyteczne, uczynkow dobrych ſpecyáły; *ad guſtum terris Cœlitibusq́; ſimul*, doſtałe y doyrzáłe zá operácyą Słońcá ſpráwiedliwości; *ſol contulit nobis.* Zdrowe, álbowiem zwykłey innym nie máią w ſobie zárázy; *bona bonis.* Od innych ná ciele, y duſzy chorowáć potrzebá; iáko to iedne ſpráwiło iábłuſzko; *à Malo omne malum*, Błogoſłáwionego JOZEFA liſtki ſame pozdrawiáią chorych; *folia ejus ad Sanitatem.* Wiem powiadaią Medycy, iż to zwyczáyne iego fawory, lecz dla nas oſobliwſze: *folium ejus non defluet, & omnia quæcunq́; faciet, ſemper proſperabuntur*, á ni liſt iego nieſpádnie; y wſzyſtko co czynić będzie, poſzczęści mu ſię záwſze. Gen: 37. Pſal: 1.

Wiedząc że káżde poniziny ſwego máią Paná, ułożyły y drzewá między ſobą obráć tákiego, ktoryby niemi rządził. *Jerunt ligna ut ungerent ſuper ſe Regem, dixeruntq́; Olivæ, impera nobis? quæ reſpondit numquid poſſum deſerere pingvedinem meam, quâ & Dii utuntur & homines, & venire ut inter ligna promovear? Dixeruntq́; ligna ad arborem Ficum: veni, & ſuper nos Regnum accipe, quæ reſpondit eis: numqid poſſum deſerere dulcedinem meam, fructusq́; ſuaviſsimos, & ire, ut inter cætera ligna promovear? Locutaq́; ſunt ligna ad Vitem: veni, & impera nobis. Quæ reſpondit eis: numquid poſſum deſerere vinum meum, quod lætificat Deum & homi-* Jud: 4 cap: 9.

& homines, & inter ligna cætera promoveri? Dixeruntq; omnia ligna ad Rhamnum: veni, & impera ſuper nos, Quæ reſpondit eis: ſi verè me vobis Regem conſtituitis, venite & ſub umbra mea requieſcite. Szły drzewa, áby ſobie obráły á pomazáły Krolá, y rzekły Oliwnemu drzewu rozkázuy nám? ono im odpowiedziáło á iż Já mogę opuścić tłuość máią ktorey ták Bogowie iáko y Ludzie uzywáią, á iść y być wynieſionym nad inne drzewa? J rzekły zaś drzewá do Figi: podź, á bądź nám Krolem, ono im odpowiedziáło, zaś iá mam opuścić ſłodkość moię, y owoc, á iść ábym między innemi drzewy podwyżſzone było? Tedy mowiły drzewa do Mácice Winney: chodź, á bądź náſzym Pánem, oná im odpowiedziáłá czy iaz mogę opuścić winá mego ktore podweſelá BOGA y ludzie, ábyć przełożoną nad inne drzewá? Rzekły tedy wſzytkie drzewa do Głogu: pudz ty, á bądź Krolem nad námi, odpowiedział on im: ieśliż mię prawdziwie Krolem wáſzym obieracie, chodzcie á odpocznicie pod cieniem moim. Rzecz dziwna! potyka ſzczęście, ná coż dubitowáć! *numquid poſſum promoveri;* Czemuż niemożeſz pánowáć Oliwą? wſzak tłuſto lubią, co zá pożądliwościámi idą ciáłá; przyiemna Figowego drzewa ſłodycz tym, coſię odoczeſne ſtaráią źnikomości; dopieroż winne groná nie tylko komu, ále y nam by ſię zdały: *Vinum bibunt homines, cætera animalia fontes.* A zácoż wgorę wynioſą ſię głogi? *dixeruntq; omnia ligna ad Rhamnum, veni & impera nobis:* Podobno że żal poſtradáć ták pożytecznych kwálitetow; *numquid poſſum deſerere pingvedinem, numquid poſſum deſerere dulcedinem; numquid poſſum deſerere vinum meum.* Prawdá y to, lecz ieſzcze inſza tey impotencyi być może rácya, á to! że oſtro potrzebá

dla

dla Niebá; *non eſt è terris, mollis ad Aſtra via.* Poſtoycie miłe drzewká, wycięczeie iák ſzczep; kto chce dobrze rządzić; nie figowym fruktem kármić, ieżeli prágnieſz ukontentowáć wſzytkich; Tym bardziey winá iák poydą wyſoko? kiedy ſzkodzą głowie.

Nec Veneris nec tu vini Capiaris amore,
Uno namq; modo Vina Venusq; nocent. Virgilius.

Zacnieyſze nuż Nábuchodonozora widowiſko; *Ego Nabuchodonoſor Rex quietus eram in domo mea & florens in Palatio meo:* z obfitych doſtátkow dolewa ſobie, aż mu ſię márzy: *in Palatio*, wynioſłość: *elatio*, zwyczaynie: *videbam & ecce arbor in medio terræ, arbor magna & fortis, proceritas ejus contingens Cælum, fructus ejus nimius, ſubter eam habitabant animalia & beſtiæ, & in ramis ejus volucres Cæli.* Dan. 4. Krzewi ſię, y iák uważam przewyżſza wſpániáłością inne, aż tu dyzpozycya Boſka, poſłuſznych ſobie, godzi ná nię ręką; *ſuccidite arborem, & præcidite ramos ejus, excutite folia, & diſpergite fructus ejus, fugiant beſtiæ, quæ ſubter eam ſunt, & volucres de ramis ejus.* Niechay ſię nigdy tákowe nie śni drzewo, pod ktorym dobre ſpoczynku nie ma; *ſub arbore malo ſuſcitavi te,* niewinność cierpi winę, ponośi wiolencyą; *ibi corrupta eſt Mater tua, ibi violata eſt genitrix tua.* Precz ten wyrodek, co wynoſząc ſię pod Niebo, głęmboko wkorzenia niecnotę; krzewiąc ſię ná ziemi dzikie beſtyiki, y záráźliwe ukrywa węże; rozpoſtrzeniáiąc látorośle, świerzgotliwym dáie mieyſce ptáſzynom; słowem, ow puſty ná nieugáſzony ogień widok, tę ſię álbowiem przy záſzczycie utrzymá, ktoremu nowe prerogátywy, przyrodzona da właſność; *recedant vetera, nova ſint omnia.*

Nie gánię co dáwno było w Eſtymie, ále mi milſze wiem y kożdemu Nowálie, pozornieyſze, y pięknieyſze, ſtalſze, y trwálſze; doſkonále to wyráził *Poeta* kiedy nápiſał.

Ovid: 4. Tris. 6. *Fortior in fulva novus eſt luctator arena,*
Quam cui ſunt tarda brachia feſſa mora.
Integer eſt melior nitidis gladiator arenis,
Quam cui tela ſuo ſangvine tincta rubent.
Fert benè præcipites navis modo facta procellas,
Quamlibet exiguo ſolvitur imbre vetus.

Agdzież te ták śliczne widzięć pierwiáſtki? w Miſtycznym Wirydarzu Błogoſłáwionego JOZEFA KALASANCYUSZA; tu álbowiem Doktorſkie kwitną Laury, Męczeńſkie wdzięczą ſię Palmy, obfitujące w Mądrość doſkonałą Oliwy, wonny odor ſławy wydáiące Cypryſſy, y inne dość rozliczne; *Filii tui ſicut novellæ Olivarum, in circuitu menſæ tuæ.* Przypátrzył ſię temu wielką świątobliwością życia ſłynący Wielebny Ociec JAN DOMINIK ozdobá Zákonu moiego, y gdy zá oſobliwſzą rzecz, Oycu Swiętemu KLEMENSOWI ná ten czas oſmemu donośi, tákie odbiera podziękowánie; *multum lætamur quod* Libr. Privil: Ordin: *opus Scholarum Piarum vobis in mentem venerit, nos habuimus animum eas incipiendi; ſed poſtea bellum Hungariæ occupavit tantum, ut non potuerimus exequi Noſtram Voluntatem; DEUS vos vocavit, placet nobis multum intentio veſtra.*

Tákoweż było ukontentowánie y PAWŁA piątego, przed ktorym niepowściągliwa gębá, gdy zázdroſnym umyſłem zepſuć te święte uśiłowałá założenie! Wielebny Ociec JAN DOMINIK, godziwie y dowścipnie utrzymuiącą ſwoią zálecił porádą ták; że przeciwne dyzguſtowáwſzy obmowy, wklár wyrzekł Swięty

Kościo-

Kościołá Boſkiego Rządcá; *ſuſtuliſti mihi magnam tribulationem Pater JOANNES, valdè ènim malè paulò antè informatus fui de hoc opere.* Y wprzyſzły czas o tákowež obliguiąc Nowáliiki przydał; *gauderem, ſi illuc ſæpius iretis, & mihi quid agatur referretis.* A coż ſię tam dzieię? Oto mowić może: *vidi homines tanquam Arbores ambulantes.* Coż to ieſt? nie co inſzego tylko że: *Ierunt ligna ut ungerent ſuper ſe Regem.* Ktoż ieſt obrány? wybrány nad innych Błogosłáwiony JOZEF KALASANCYUSZ, oſtrością życia drugiemu podobny Głogowi; *dixerunt omnia ligna ad Rhamnum, veni & impera nobis;* Albolitež pałáiącemu Moyżeſza krzakowi: *Rubum quem viderat Moyſes in combuſtum agnovimus.* Zápalá álbowiem y ráni; ráni, przenikáiąc y pobudzaiąc káždego do kompunkcyi, zápalá, wzniecáiąc w ſercách ogień Boſkiey miłości; zdał ſię według zdania FLORENTII *ab Hanſviiſch Mechlinienſis,* Zakonu Prześwietnego Kápucyáńſkiego, ktory mowi ná wyży pomieniony Text Piſma Swiętego ták; *Et quid hac docetur parabola? quam hominem privatum poſſe frui pingvedine ſua, dulcedine ſua, vino ſuo, ſed ſuperiori atque Prælato, ſive Paſtori hæc omnia deperire & evaneſcere, eo ipſo quod Prælaturam & regiminis onus acceptat, nihilq; in illo in poſterum reperiri, quam Laborum & moleſtiarum ſpinæ ſive aculei, quibus in ſtar rubi, undiq; eſt obſitus; ut autem tot ſpinarum punctionibus ferendis par ſit, neceſſe eſt, ut inſtar punici mali duri ſit & fortiſsimi Corticis, magni prorſus animi & ſingularis fortitudinis.* A iednym słowem, zgodny, y godny; *nemo natus in terra, qualis JOSEPH.* *Eccl: 49.*

Jeżeli zaś w widzianym od Naubuchodonozora chceſz go uyrzec drzewie? obaczyſz, iák zruynowáno oną podzwignął Máchinę: *erexit & correxit.*

E Kontinua-

Kontinuácya wyżey námienionego widzenia ieſt taka, że chociaſz podciąć BOG wynioſłe ná zbyt kážał oſtentecę, iednak że wſzyſtkim wykorzenić nie dopuścił, mowi álbowiem dáley: *verumtamen germen radicum ejus in terra ſinite, & alligetur vinculo ferreo.* A ná coż w ták ciężkich będzie uciſkach? oto dodáie: *ut cognoſcant viventes quoniam dominatur Excelſus.* Niedufaiaycie w ſobie świáta Potentaci wſzak y tym co ná Tronie w trunie być trzebá; *Evecti ad ſolia Reges una cum gregibus ad ſolum inclinanuur;* Pycha y dumna nádętość niechay co chce wroży, co ná ſwe ſkronie wiie wieniec z roży, Ja ią upewniam iż y złotą Koroną przyozdobiona głowá iák ſię iey tylko śmierci dotknie ręká záwrot cierpieć muśi: *Ornata coronis capita vertigine onerantur.* Niech idzie zá właſną wolą komu wolno, ále nie ſwywolną, álbowiem z nim tuż Parki godzące ná karki; *Emeriti Comites quocumq; ierint, fata concomitantia habent.* Nie przebieráią tam, kiedy y z Komeſow w komitywie proſtego kmiotka być muśi niewolnikiem; *nominantur liberi Cives, tamen cum Liberis ſuis mæſta lethi mancipia fiunt.* Godzi ſię Elektorom obrać wielowłádnego Monarchę, Ale złoty wiek y pomyślną wybrać godzinę nie maią czaſu; *Eligere Electoribus Reges licet, ſed diu vivere electio denegata;* długo lub krotko lecz zá pewne z drugiemi puyść trzeba; *incertum quando, ſed certum aliquando mori,* oto ſię tylko ſtáráć, ażeby dobrze przed Máieſtatem Boſkim ſtánąć.

Fac bene dum vivis poſt mortem vivere ſi vis
Ex meritis vitæ dependet ite venite.

Znáć należy że większego nad wſzyſtkich ieſzcze mamy Paná: *ut cognoſcant viventes quoniam dominatur Excelſus,* y komu zechce temu żyć, y być pozwoli;

in manibus

in manibus tuis Domine sortes nostræ. Padł ten los szczęścia ná Błogosłáwionego JOZEFA KALASANCIUSZA, bo gdzie Nabuchodonozor figurowány wrozłosley krzewinie wyniszczon został, JOZEF błogosłáwieństwa Boskiego skropiony rosą inkrement pokázał wzrostu; *filius accrescens JOSEPH*, rozkrewił się, *in medio terræ* Swiątobliwością swoią cáłemu nie táyny swiátu; KALASANCIUS coraz *Sanctius.* Zmocniony y utwierdzony wielkością łásk Boskich pokazał się: *arbor fortis & magna*; strzelistemi ákty, ustáwicznemi suspiryámi zmierzáiąc w Niebo dał znáć, że: *proceritas ejus cuntingens Cælum*; dopieroż widzieć owoce pożytkow iego, ktoremi zgłodniáły Swiat pośilał, *fructus ejus nimius*, aże szarpiące cudzą sławę, y dotki kopiące, pod tym mistycznym drzewem niemieściły się bestyie; *Animalia & bestiæ*, dla tego mocno osadzone w respekcie Boskim trwa y záwsze zostawáć będzie nienáruszone: *in memoria æterna erit justus ab auditione mala non timebit.* Tego ieszcze niewiem ieżeli się iákie niegniezdziły ptászęta: *in ramis ejus volucres Cæli?* ále dármo, nie tu mieysce dla powietrzney płochości, áni też się tám z Báltycką kompielą popisze iáskołká: *tota hyeme fui in balneo*, bo ná przęciw záraz kánárek prożney chlubie nucący opácznie *& tamen nigrescis*, co czynisz okopciáły piecuchu;

Murzyna myiesz nie psuy dármo wody
Ni mu piękności ni przydasz urody;
Niger eris quamvis mille undis laveris.

Aże Maiem się Błogosławiony JOZEF zászczyca záwsze, *maior omni laude* y ztąd rozumieć można ieszcze, że biorą z tego mystycznego drzewa ná zdrowie wszyscy receptę, *in*

Sanitatem omnium; záwrot álbowiem cierpiące głowy, do świętych náwráca reflexyi, z nieſkromnych oczu, przykłádem ſkromności wyciąga byſtrość, Chiragry y podágry, dokłádáiąc duchownego ſtárániá, iáko też inſze ná ciele y duſzy żądáne, uśmierza defektá; *non deficient omni bono*; iedney tylko pono śmierci nie da rády? kiedy y ſam, ták wielu pomocą bywſzy ſkłonić ſię w grob muśi: *contra vim Mortis non eſt medicamen in hortis*. Ale te uniżenie zkompáſſyi nad upadkiem innych; ſkłánia ſię bowiem y ſkłada, ażeby ná właſnych barkách zepſutą nátury mogł podzwignąć niedołężność.

Arbore ſata, Mors Orbi defluxearat olim,
Arbore defunctâ, florida vita fluit,

Niedoſyć, że dla żywotá wiecznego ſtał ſię innym drzewem umieiętności; *Arbor ſcientiæ boni & mali*, ucząc dobrego; *bonum ſequendum*, pokázuiąc unikać złego; *malum fugiendum*, ále też y temu, co iuż w grob wtrącony, czaſem y od trunku názwał ſię *truncus*; przywrácá życie: *pro ſalute enim veſtra miſit me Dominus*.

Ciekáwy tákowych, y innych tymże podobnych á nieźliczonych z cudem wiádomości, teraz ſzczęśliwie pánuiący Páſterz, zkąd by było? odbiera doſkonáłą relácyą, iż to JOZEF poczynił, w ktorym iák rzecz, ták też y ſamo Jmie piękną pokázuię Nowálią; *Nomen novimen*; To záchęcony nowiną, publiczny wydáie edykt: *Sit Nomen Ejus Benedictum in Sæcula*. Błogoſłáwi y utwierdza tęſkliwe do tąd, y pożądáiące rozweſeláiąc ſercá; *benedictiones* Gen: 49. *Patris tui confortatæ ſunt benedictionibus Patrum ejus, donec veniret deſiderium Collium æternorum, fiant in Capite JOSEPH, & in vertice Nazarei inter Fratres ſuos.*

Dziękuie

Dziękuie żá dobre słowo; *benè dixit*, Wieczna obligácya, że doyrzáłym Jego pożytkow fruktom, dáne Błogosłáwieństwo: *benedixit*; á prosze ná nie; chybá álbowiem wyszczekáney są nie do gustu gembie; *bonus es tu, sed Satrapis non places*. Chybá wypárzone wnich nie czuią smáku ustá; *quibus non cuncta bona placent*. Ja wyznáię że wdzięczny, wonny, y Niebieskiey pełen słodyczy: *fructus Ejus dulcis gutturi meo.* Uważcie tylko życia Jego spráwy, dosyć iest práwy: *Jnnovant sibi novale, qui præcipuè meditantur in nova lege.* Proverb: 13. Zá nic dáwne niedostátki; *Vilia sunt nobis quæcunq; prioribus annis; vîdimus & sordet quid quid spectavimus olim.* Podź nie pozorny y nie przystoyny Swiecie, komu żeś iest teraz, chociaz był kiedy nie iednemu miły.

Diffuge Munde senex tam fæde & sordidè vix jam
Fallere quâ posis ars sit ut ulla tibi,
Non mirum juvenem multis placuisse seniles
Nunc jam ruga genas inficit ito procul.

Niech nie oglądam onych widokow, zktorych: same *Prata rident*; Błogosłáwionego JOZEFA KALASANCYUSZA prezent podány, nie śmiechu, lecz pochwały, y akceptácyi godzien, Otoż pospieszę *ascendam & aprehendam fructus ejus*, boć są niezgodne inne pozory; *Narcissus omnis & hiacinthus mihi valete; Violæ, rosæq; liliaq; mihi omnia; Valete omnes hortorum gemmulæ, vale; Zephyri familia, omnesq; oculorum pellices, Omnes valete flosculi.*

Wszystko to niech ná sáłátę idzie; w Błogosłáwionym JOZEFIE KALASANCYUSZU, to ieszcze uważ iák śliczna! że po pracách y trudách,pod protekcyonálną iego iák *sub Olea pacis*; spocząc można umbrą; y bespiecznie od przeciwnych zásypiac nawálności: *Si verè me vobis Regem constituitis, venite, & sub umbra mea requiescite.* Tuż prosze bez odwłoki, z pożytkiem

F tkiem

tkiem nie máłym kroki; *Jte ad JOSEPH*, tu pośiłek, y lubá wſzytkich chęci kontentecá; *fructus Honoris, & honeſtatis*; á chociaż JOZEF człowiek: *arbor inverſa*, lecz y między weſołemi álbolitéż werſatámi nie ieſt *perverſa*; y czegoż więcey w ták dobrey plancie, y Swiętey trzebá ukłádności!

Hic oblectat Hortus, advocat paſcit tenet,
Animoq; mæſto demit angores graves.

Ponawia y popráwia co ułomność w inſzych zepſułá; kwitnie pięknym życia kreſcencyi Kwietniem; y dálſzą doſkonáłością w kwitnących tákże drzewách Máiu doraſta, ztąd też; *concordant ultima primis*, ztąd wdzięk y zaſzczyt:

Principio meruit lauros, & lilia fine.

Wynidźmy teraz ná dywertyment Chrześciańſka duſzo; *Veni dilecte mi, egrediamur in Agrum*; prácował BOG wiele, záczym do pierwſzey perfekcyi przywiodł zápuſzczone y opuſzczone przez niedozor Ogrodowych ſwoie wyroſtki; pocił ſię krwáwym w Ogroycu potem, áby potym oſobliwſzy wſzytkie żywioły wzięły inkrement, ále coż? poroſło to cále ná nic; *exterius viridis, cætera pallor habet*. Weźnieſz z nich ktore, rozumiáłbyś że wonnieiący kwiatek, o! ni, znam cię ziołko żeś pokrzywá, podziczáło wſzytko ták; że y pátrzyć niemogąc ná to Przedwieczna Mądrość ubolewá! *Ego quidem plantavi te Vineam meam ſpecioſiſsimam, & tu facta es mihi nimis amara.*

Uważyć tylko ná proſtey ziemi wſchodzące Lilie: *Conſiderate lilia Agri quomodo creſcunt*, iák przyſtoynie, iák pieknie, y nie innym ſpoſobem doraſtáć ſzczęścia; *florete flores quaſi Lilium, & date odorem, & frondete in gratiam.* Kwitnicie wſzyſcy iáko Lilie, wdzięczny wydawáy-

cie

cie odor iáko wonnieiące roże, á ieżeli ktore wyżey ſię co podnoſić będzie? to ták, żeby łáſkáwym okiem ná to pátrzyły Niebá; *frondete in gratiam*, bo tym ſpoſobem z Błogoſłáwionym JOZEFEM oſobliwſzą káżdy BOGU będzie Nowálią; *Juſtus germinabit ſicut lilium, & florebit in æternum ante Dominum*; ktora Nowália w nowey prerogátywy AUTORZE wynáleziona, ieżeli z nieudolnego rozumu moiego komu nieprzyiemna? proſzę o lepſzą.

Multos Cenſores ſpero me certus habere
Hujus operis; verum non novus iſte modus
Ut conſurer ego; nec Lingvam curo doloſam
Qui mea vituperat det meliora ſua.

COntionem cui titulus *Nowalia Swiata* pro Feſto Beatificationis JOSEPHI CALASANCII à Religioſo Patre Cyrillo Theologo Profeſſore Ordinis Carmelitarum Diſcalceatorum habitam, & à me lectam ac trutinatam, Typo dignam eſſe cenſui. Die 2da 8bris 1749 Lublini,

ALEXANDER à Trembin TREMBINSKI
Præpoſitus Cathedralis & Officialis Generalis Chełmenſis, Canonicus Metropolitanus Leopolienſis, Archidiaconus Lublinenſis, Decanus Infulatus Zamoſcenſis, in Diæceſi Cracovienſi Delegatus Librorum Cenſor.
mpp.